

Generatieconflict is schijntegenstelling

De afgelopen weken is er in de media veel aandacht geweest voor de perikelen binnen D66. Met name in de week voorafgaand aan het extra partijcongres van afgelopen zaterdag, is in de berichtgeving het beeld ontstaan dat er binnen D66 een generatieconflict gaande is, een botsing tussen de 'oude garde' die sterke nadruk legt op staatkundige en bestuurlijke hervormingen en een nieuwe generatie Democraten die juist meer nadruk leggen op het sociaal-liberale profiel van D66. Het is voor journalisten natuurlijk interessant om een generatieconflict te creëren, want dat heeft immers nieuwswaarde. Erger is het dat de D66'ers er zelf aan meewerken. Zowel de Democraten van het eerste uur, zoals Hans van Mierlo en Els Borst, als de jonge generatie partijleden, benaderen de kwestie eenzijdig en geven daarmee blijk van een gebrek aan historisch besef.

Er is sprake van een schijntegenstelling. Natuurlijk behoren de staatkundige en bestuurlijke vernieuwing tot de geboortepapieren van D66. Dit vertaalt zich in een manier van politiek bedrijven die D66 onderscheidt van andere politieke partijen. D66 is een vernieuwingsgerichte partij die taboes wil doorbreken en heilige huisjes wil aanpakken. De enige politieke partij ook die daadwerkelijk macht uit handen durft te geven. De manier waarop de overheid functioneert, speelt daarbij een belangrijke rol. D66 pleit voor een actieve overheid, die vanuit een faciliterende rol kaders schept waarin de individuele vrijheid van mensen vorm kan krijgen. Een overheid die ten dienste staat van de echte idealen van D66: vrijheid, zelfontplooiing en het mogelijk maken van individuele keuzes. Die progressieve, vernieuwende manier van politiek bedrijven is de kern van D66, zowel voor de 'oude' generatie als voor de jonge D66'ers.

Maar D66 is nooit een *single issue*-partij geweest, ook al heeft dat vooroordeel de Democraten altijd achtervolgd. Het lijkt soms alsof iedereen is vergeten dat onder leiding van Jan Terlouw (1973-1982) de staatkundige en bestuurlijke vernieuwing helemaal niet hoog op de D66-agenda stonden. Wet niemand dan meer dat het D66 van Terlouw vooral aandacht vroeg voor technologische innovatie en milieu? En dat D66 zich in de jaren zeventig en tachtig met name hard maakte voor immateriële idealen zoals wetgeving over euthanasie en abortus en zich profileerde als belangrijk pleitbezorger van een duurzaam milieubeleid? Ook dát is D66 en dat is zij altijd geweest. Wie het Appèl, het manifest waarmee D66 zich bijna veertig jaar geleden presenteerde, leest, zal zien dat staatkundige en bestuurlijke vernieuwing nooit een doel op zich zijn geweest, maar een middel om de Nederlandse politiek en samenleving te democratiseren, nieuwe antwoorden te vinden voor nieuwe problemen en zodoende radicale vernieuwing mogelijk te maken.

De schijntegenstelling wel verklaarbaar. De oude generatie D66'ers heeft de discussie uit de beginjaren van de partij nog meegemaakt. Daarin stond de vraag centraal of D66 als een tijdelijke politieke beweging een doorbraak diende te veroorzaken om daarna weer van het toneel te verdwijnen, of dat D66 een 'gewone' links-liberale (of sociaal-liberale) partij was. De jongere generaties D66'ers hebben die discussies niet meegemaakt. Voor hen is D66 een 'gewone' politieke partij en het sociaal-liberale profiel vanzelfsprekend. Het 'probleem' (als je het zo wilt noemen) is dat de nieuwe Democraten het verleden van hun partij niet meer kennen. Door sociaal-liberale ideeën over onderwijs en milieu te plaatsen tegenover de oude vertrouwde 'kroonjuwelen', neemt de jonge generatie in feite geen afstand van de oorspronkelijke idealen, maar legt zij slechts andere accenten. Een beetje uit angst om te worden afgeschilderd als een *single issue*-partij, maar ook uit een behoefte om stelling te nemen tegen actuele politieke en maatschappelijke problemen.

De Democraten doen er verstandig aan om zich niet door de creatie van een (deels dus zelf veroorzaakte) schijntegenstelling uit elkaar te laten spelen. Het zou goed zijn voor het wederzijds begrip indien de jongere D66'ers zich zouden verdiepen in de geschiedenis van de politieke beweging waarvan zij deel uitmaken en als de oudere D66'ers zouden beseffen dat de nieuwe generaties met hun vernieuwende, activistische ideeën precies hetzelfde nastreven als de D66'ers van 1966. De Democraten, jong en oud, geven allen uiting aan wat Jan Glastra van Loon in 1979 aan zijn partijgenoten meegaf: D66 staat voor een appèl dat een beweging werd en voor een beweging die een partij werd, maar een partij die niet ophield en niet op mag houden een appèl en een beweging te zijn."